

Szczepienie przeciwko HPV

Kto i kiedy powinien zostać zaszczepiony przeciwko HPV?

Przed wszystkim wszystkie dziewczęta, ale i chłopcy po ukończonym 9. roku życia, którzy nie mają ku temu przeciwwskazań medycznych. Zakażeniu wirusem HPV mogą ulec osoby każdej płci i orientacji seksualnej. Wirus szerzy się drogą bliskich kontaktów cielesnych (niekoniecznie stosunków płciowych). Optymalne jest zabezpieczenie młodzieży przed podjęciem pierwszych zachowań seksualnych. Wykazano, że szczepienie jest najbardziej skuteczne u osób poniżej 14. roku życia.

Dlaczego warto szczepić przeciwko HPV?

Jako rodzice chcemy zapewnić naszym dzieciom jak najlepszą, bezpieczną przyszłość. Zakażenia wirusem są bardzo powszechne, niemal każda osoba aktywna seksualnie ulegnie w swoim życiu zakażeniu. U większości osób zakażonych, infekcja przebiega bezobjawowo i ustępuje samoistnie w ciągu 1-2 lat. U niektórych osób, zakażenie przechodzi w fazę przewlekłą, która może prowadzić do rozwoju zmian przed- i nowotworowych. Nie da się przewidzieć u kogo nastąpi pomyślny lub prowadzący do rozwoju nowotworu proces. Choć trudno wyobrazić sobie nasze dzieci w wieku kilkudziesięciu lat, już dziś możemy

ochronić je przed chorobami nowotworowymi będącymi następstwem zakażenia HPV:

- rakiem szyjki macicy, sromu i pochwy u kobiet,
- nowotworami prącia u mężczyzn,
- rakiem odbytu oraz nowotworami głowy i szyi u osób obu płci

a także w przypadku tegorocznej edycji wrocławskiego programu szczepień przed brodawkami narządów płciowych i innych okolic skóry.

Jakie obecnie są dostępne szczepionki przeciwko HPV?

Wszystkie dostępne szczepionki (2-, 4- i 9-walentna) zabezpieczają przed serotypami wirusa 16 i 18 - odpowiedzialnymi za 80% przypadków raka szyjki macicy, a także nowotworami okolicy krocza, odbytu, głowy i szyi. Szczepionki 4- walentne zabezpieczają dodatkowo przed serotypami wirusa odpowiedzialnymi za 90% przypadków występowania brodawek płciowych, a 9-walentne przed jeszcze większą grupą wirusów HPV odpowiedzialnych zarówno za choroby nowotworowe jak i brodawki płciowe.

Czy szczepionka jest skuteczna?

W krajach, w których od 11 lat prowadzone są programy szczepień ochronnych (tj. Australia, Finlandia czy Szwecja), wykazano, że szczepionki są bardzo skuteczne w zapobieganiu zmianom przednowotworowym

i wczesnym postaciom nowotworów oraz brodawkom płciowym. Docelową, wysoką skuteczność kliniczną szczepień przeciwko HPV najszybciej wykazano w zapobieganiu występowania brodawek płciowych. Po kilku latach ich stosowania okazało się, że efekt ochronny szczepień wystąpił nie tylko u zaszczepionych (dzięki przerwaniu łańcucha zakażeń), ale także w niezaszczepionej populacji rówieśników (ochrona populacyjna). W 2009 r. Światowa Organizacja zdrowia (WHO) zaleciła, aby wszystkie kraje wprowadziły szczepienie do swoich kalendarzy szczepień.

Jak przebiega cykl szczepienia i jak podaje się szczepionkę?

W ramach wrocławskiego programu szczepień dziewczęta szczepione są wg schematu dwudawkowego. Ważne, aby dziewczęta wykonywały pełny cykl szczepienia, gdyż tylko takie postępowanie gwarantuje w przyszłości skuteczne zabezpieczenie przed wymienionymi chorobami nowotworowymi. Szczepionki przeciwko HPV podaje się domięśniowo w mięsień ramienia. Wbrew obiegowym opiniom - żadnej szczepionki nie podaje się bezpośrednio "do krwioobiegu".

Kto nie powinien otrzymać szczepionki przeciwko HPV i kto o tym decyduje?

O podaniu szczepionki decyduje lekarz, który bada osobę przed każdym szczepieniem i kwalifikuje tzn. stwierdza czy nie ma

przeciwwskazań. Trwałym przeciwwskazaniem jest wystąpienie w przeszłości poważnych (zagrożających życiu) reakcji alergicznych po podaniu wcześniejszej dawki lub na któryś ze składników szczepionki. Jeśli u osoby kiedykolwiek wystąpiła taka reakcja, należy w czasie wizyty poinformować o tym lekarza. Szczepienia nie wykonuje się w czasie ostrej choroby, szczególnie przebiegającej z gorączką. **Łagodne choroby takie jak przeziębienie i większość chorób przewlekłych nie są przeciwwskazaniem do szczepienia.**

Jakie są możliwe niepożądane działania szczepienia?

Ze szczepieniami wiąże się ryzyko działań niepożądanych jak w przypadku każdego preparatu, nawet dostępnego bez recepty. Najczęściej są to łagodne reakcje, które ustępują samoistnie w ciągu 2-5 dni:

- ból, rzadziej obrzęk i zaczerwienienie w miejscu szczepienia,
- stan podgorączkowy lub gorączka,
- ból głowy.

Zdarza się, że dzieci, szczególnie w wieku nastoletnim, reagują na szczepienie silnymi emocjami (czasem nawet jeszcze przed ukłuciem). Strach przed igłą może prowadzić do zasłabnięcia, zawrotów głowy, a nawet krótkotrwałej utraty przytomności i różnych objawów neurologicznych. Jeśli Państwa dziecko ma skłonność do takich reakcji, należy

powiedzieć o tym pielęgniarce. Szczepienie w pozycji leżącej może zmniejszyć ryzyko zasłabnięcia i upadku. Poważne działania niepożądane występują niezwykle rzadko (1 raz na milion) i są to reakcje alergiczne. Aby uniknąć ich wystąpienia, po szczepieniu należy pozostać w poradni przez 30 min. W razie ostrych reakcji uczuleniowych, personel medyczny poradni szybko udziela niezbędnej pomocy.

W mediach krąży wiele nieprawdziwych informacji o rzekomych niepożądanych działaniach szczepionek przeciwko HPV. Na świecie podano już ponad **100 milionów dawek** szczepionek przeciw HPV i nie udowodniono związku szczepień z żadnymi przewlekłymi chorobami, czy zaburzeniami płodności. We Wrocławiu w ciągu ostatnich 7 lat podano **30500 dawek szczepionek** w ramach Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). W tym czasie formalnie zgłoszono kilkanaście odczynów niepożądanych. Były to łagodne bądź umiarkowane dolegliwości bólowe, które szybko ustąpiły.

Co zrobić, jeśli u dziecka wystąpi niepożądany odczyn poszczepienny?

Niepożądany odczyn poszczepienny (NOP), to każdy objaw chorobowy, który ma związek czasowy ze szczepieniem. Czyli nawet złamanie ręki niedługo po szczepieniu spełnia tę definicję.

Każda uczestniczka wrocławskiego programu szczepień HPV, która doświadczy niepokojących objawów (NOP), w ciągu 2 tygodni od podania szczepionki może skorzystać **bez skierowania** ze specjalistycznej konsultacji w Klinice Pediatrii i Chorób Infekcyjnych przy ul. Chałubińskiego 2-2a we Wrocławiu. W przypadku godzin popołudniowych i wieczornych prosimy o wcześniejsze umówienie wizyty z lekarzem dyżurnym kliniki pod nr tel. (71) 770-31-55. Można też skontaktować się za pośrednictwem e-maila: kpi@spsk1.com.pl podając w tytule wiadomości *HPV Wrocław* lub formularza kontaktowego bloga www.doktor-mama.pl

Gdzie można znaleźć więcej wiarygodnych informacji na temat szczepień i szczepionek?

- www.zaszczepsiewiedza.pl
- www.szczepienia.pzh.gov.pl
- www.pediatra.mp.pl
- www.doktor-mama.pl

opracowanie:

prof. dr hab. n. med. Leszek Szenborn
lek. med. Kamila Ludwikowska